

Oddelenie: Magnóliorasty

Trieda: Jednoklíčnolistové

Porovnanie dvojkličnolistových a jednokličnolistových magnóliorastov

Dvojkličnolistové

dva

dlaňovitá
alebo perovitá

v kruhu

alorizia
(hlavný koreň
+ bočné korene)

4- alebo 5-početné

klíčne listy

žilnatina

cievne zväzky

koreňová sústava

kvety

Jednokličnolistové

jeden

rovnobežná

roztrúsené

homorizia
(zväzkovité vedľajšie
korene)

3-početné

Čel'ad': Ľaliovité

- byliny
- podzemky alebo cibule
- listy: jednoduché, zriedkavejšie rúrkovité (cibuľa...)
- kvety: P 3+3 alebo P (3+3) = zrastené
- plod: tobolky alebo bobule

- zástupcovia - zelenina:

cesnak cibulový = cibuľa,

cesnak kuchynský,

cesnak pažitkový,

asparágus lekársky → mladé výhonky = špargľa

- **zástupcovia - okrasné a divo rastúce:**

ľalia biela,
ľalia zlatohlavá,
kokorík mnohokvetý,
vranovec štvorlistý (jedovatý!),
tulipán,
konvalinka voňavá,
hyacint východný

Čel'ad': Amarylkovité

- byliny s cibul'ami
- prízemná ružica listov
- na stonke zväčša len 1 ovisnutý kvet

snežienka jarná

bleduľa jarná

narcis žltý

amaryllka

Čel'ad': Kosatcovité

- trváce byliny
- podzemky alebo cibule
- kvety: pravidelné alebo súmerné
- plod: tobolka

kosatec nemecký

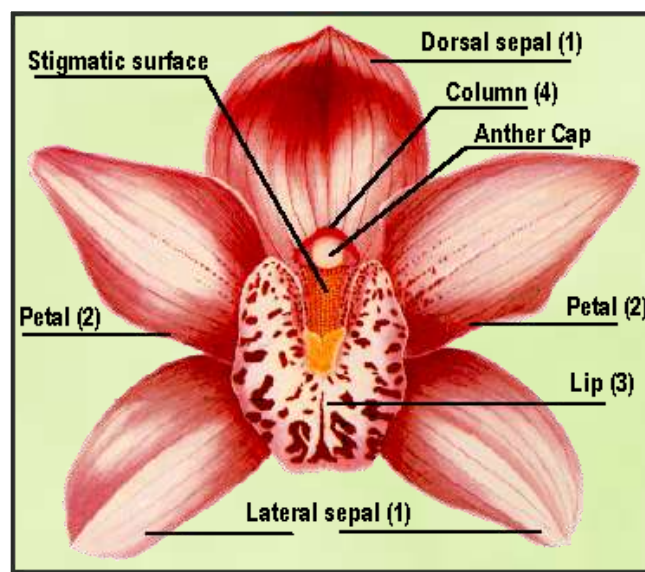
šafran Heuffelov

mečík (gladiola)

Čel'ad': Vstavačovité = orchidey

- trváce byliny s koreňovými hľuzami
- často epifytické (rastú na iných rastlinách)
- autotrofné alebo saprofyty
- listy: jednoduché, celistvookrajové, pošvaté
- kvety: súmerné, 3-početné
- plod: tobolka

- u nás rastúce:
črievičník papučkový
vstavač škvrnitý,
hniezdovka hlístová (saprofyt)...

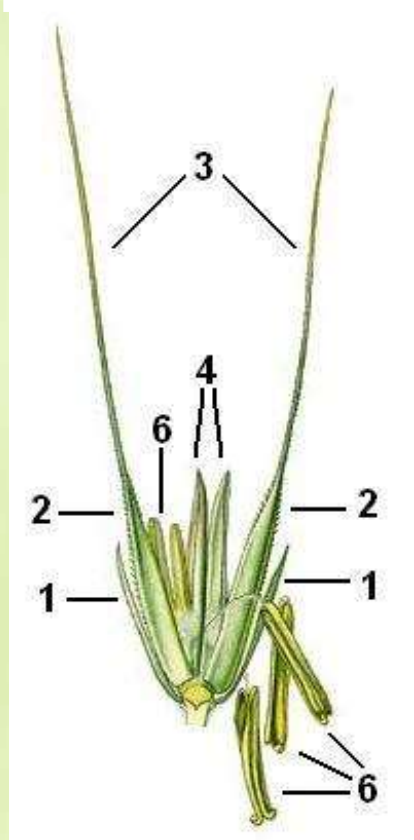

- pestované:
vanilka voňavá,
orchidea Phaleonopsis (lišajovec) ...

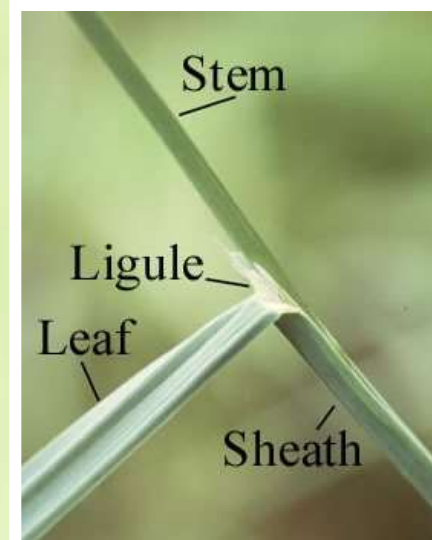
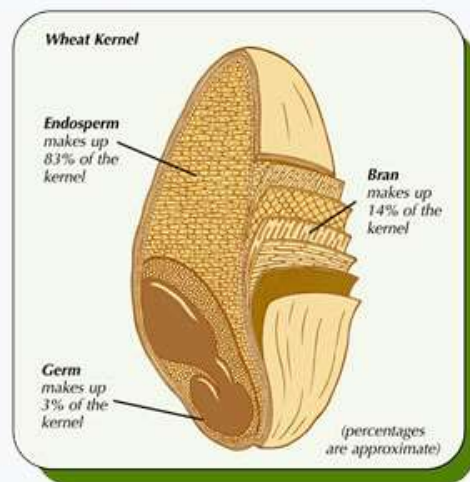
Čeľad': Lipnicovité

- byliny, zriedkavo dreviny (bambusy)
- dôležitá zložka trávnatých spoločenstiev (lúky, stepi, savany, prérie), mnohé druhy sú dôležité krmoviny
- vetroopelivé → redukované kvetné obaly, kvety: drobné, obojpohlavné, zriedka 1-pohlavné (kukurica)
- súkvetia: klásky
→ 1 - plevy,
2 - plevice
(často s ost'ou - 3),
4 - plievočky...

Čel'ad': Lipnicovité

- zložené súkvetia: klas, šúľok, metlina, stravec
- semená: múčny endosperm (obal: otruby),
plod: zrno
- stonka: steblo → zvyčajne duté,
zriedkavo plné (kukurica),
s kolienkami
- listy: pošvaté, vyrastajú na kolienku,
čepeľ dlhá stužkovitá alebo čiarkovitá,
medzi čepeľou a pošvou:
blanitý jazýček

- zástupcovia:
lipnica lúčna,
kostrava,
reznáčka laločnatá,
timotejka lúčna,
trst' močiarna,
pálka širokolistá,
bambus trsteníkovitý...

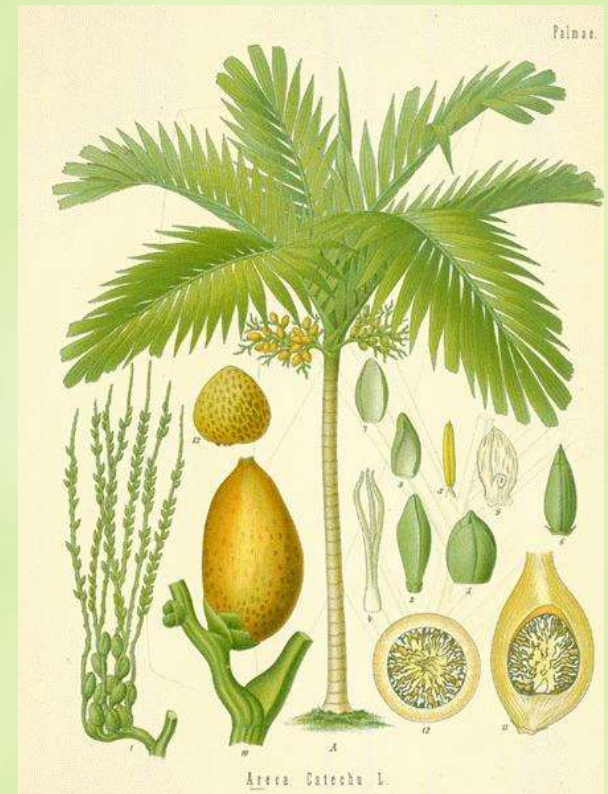
- hospodársky významné:

ryža siata,
cukrová trstina,
raž siata (ozimina),
pšenica letná,
ovos siaty,
jačmeň siaty (pivo),
kukurica...

Čel'ad': arekovité

- palmy – stromovité alebo lianovité rastliny trópov a subtrópov
- kmeň: väčšinou nerozkonárený, zakončený veľkými dlhostopkatými listami – spočiatku jednoduché, neskôr sa trhajú (perovito alebo dlaňovito)
- kvety: drobné, s nenápadným okvetím, zvyčajne jednopohlavné, v súľkoch alebo metlinách
- plody: kôstkovica, bobuľa alebo nažka

- zástupcovia:
palma areka betelová,
kokosovník obyčajný

(jednosemenné kôstkovice = kokosové „orechy“, kokosový olej - kopra,
vláknina osemenia: laná, koberce, vrecia, ...),
datľovník obyčajný = datľová palma,
olejnica guinejská...

Elaeis guineensis
(Kelapa Sawit)

Ďakujem za pozornosť 😊

Domáca úloha:

1. Naučiť sa aspoň 3 najdôležitejšie čeľade jednoklíčnolistových rastlín.
2. Cestou zo školy si všímať jednoklíčnolistové rastliny a zapísať aspoň 5 druhov.

Zdroje:

